

## 4

### Herdenking van paus Franciscus

Herdenking van paus Franciscus

Aan de orde is **de herdenking van paus Franciscus**.

**De voorzitter:**

Geachte leden van deze Kamer. Ik vraag u allen te gaan staan. Ik richt dat verzoek ook aan onze gasten op de publieke tribune, voor zover zij daartoe in staat zijn. Vandaag staan we stil bij het overlijden van paus Franciscus, het staatshoofd van Vaticaanstad. Ik heet dan ook monseigneur Jan Thomas Limchua, chargé d'affaires van Vaticaanstad, van harte welkom.

Na een periode van afnemende gezondheid en een ziekenhuisopname wegens een ernstige luchtweginfectie kwam er op tweede paasdag een einde aan een bijzonder pausschap. Paus Franciscus werd op 17 december 1936 in Buenos Aires geboren als Jorge Mario Bergoglio. In maart 2013 schreef hij geschiedenis door als eerste Zuid-Amerikaan en als eerste jezuïet te worden verkozen tot paus. Het karakter van zijn pausschap bleek direct uit zijn naamkeuze: Franciscus, naar Franciscus van Assisi, de heilige bekend om zijn eenvoud en zijn inzet voor de armen, de vrede en de schepping.

In de twaalf jaar dat Franciscus de kerk leidde, bracht hij zijn achtergrond nadrukkelijk mee in zijn pausschap. Gevormd door zijn ervaring in de sloppenwijken van Buenos Aires sprak hij consequent over de waardigheid van ieder mens. "Wij hebben maar één hart", zei hij. "Dezelfde ellende die ons ertoe brengt een dier slecht te behandelen, zal zich niet lang daarna ook tonen in onze relaties met mensen." Zijn engagement voor ecologische vraagstukken, verwoord in de encycliek *Laudato Si'*, vond weerklank ver buiten de katholieke gemeenschap. Hij vroeg ons te beseffen dat economische ontwikkeling en zorg voor onze leefomgeving onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Hij zette zich ook in voor het leven, inclusief het ongeboren leven.

Kenmerkend voor deze paus was zijn afwijzing van uiterlijk vertoon. In plaats van het pauselijk appartement koos hij voor een eenvoudiger onderkomen. We zagen hem in bescheiden auto's en hij droeg gewone schoenen. "Mijn volk is arm en ik ben een van hen", zo verklaarde hij zijn levenswijze.

Onder zijn leiding werden hervormingen in gang gezet binnen het Vaticaan. Hij zei: "Het leven is een reis. Als we stilstaan, gaan er dingen niet goed." Zo veranderde hij de samenstelling van het College van Kardinalen door kardinalen te benoemen vanuit alle werelddelen, zodat dit college nu een betere afspiegeling vormt van de wereldwijde katholieke gemeenschap. Hij bestreed corruptie door controles in te voeren naar geldstromen en hij bood excuses aan voor misstanden.

Paus Franciscus zette zich in voor dialoog tussen verschillende religieuze tradities. Hij benadrukte de waarde van ontmoeting en wederzijds respect en wees op de verantwoordelijkheid van alle wereldleiders om vrede te bevorderen. Hij keerde zich tegen wat hij "de globalisering van de onverschilligheid" noemde. Hij zei: "Een beetje barmhartig-

heid maakt de wereld minder koud en meer rechtvaardig." Dat was een van zijn bekendere uitspraken.

Paus Franciscus zal de geschiedenis in gaan als strijder tegen sociaal onrecht en door zijn eenvoud en mededogen. Hij stierf slechts één dag nadat hij zelf nog de traditionele pauselijke zegen uitsprak vanaf het balkon van de Sint-Pietersbasiliek te Rome. Letterlijk tot in de laatste uren van zijn leven bleef hij trouw aan zijn verantwoordelijkheden om de katholieke kerk te dienen.

Ik geef graag het woord aan de vicepremier, mevrouw Agema.

**Minister Agema:**

Meneer de voorzitter. Het overlijden van paus Franciscus heeft veel losgemaakt, wereldwijd en ook in ons land. Het laat zien dat hij bij velen een snaar wist te raken met zijn universele boodschap van eenvoud en van zorgzame aandacht voor ieder mens. Ook mensen die niet opgroeiden met de katholieke kerk voelden zich met hem verbonden, lazen we in de vele reacties in de dagen na zijn overlijden.

"Paus van het volk" is een typering die vaak terugkwam. Dat was precies de rol die paus Franciscus zocht voor zichzelf, een rol dicht bij het leven van de gewone man en vrouw. Dat begon al na zijn uitverkiezing in 2013 met het vriendelijke "buona sera" waarmee hij de gelovigen op het Sint-Pietersplein begroette bij zijn eerste optreden als paus en met die opvallende keuze voor de naam Franciscus. Dat was een naam — uw voorzitter zei het al — die hij als eerste paus ooit koos en die een verwijzing was naar de heilige Franciscus van Assisi, die bekendstond om zijn eenvoud en zorg voor de armen. Daarmee was hij vanaf het begin mens onder de mensen. Dat is hij tot op het einde gebleven: geen kerkvorst op een hoge troon, geen man van pracht en praal, maar een pastorale herder die de noden van de mensen zag en benoemde en die consequent koos voor de zwakkeren.

Als paus heeft Franciscus zijn boodschap van soberheid en dienstbaarheid voorgeleefd. Tussen woord en daad zat bij hem geen streepje licht. Niet voor niets was een van zijn vaste uitdrukkingen dat een herder naar zijn schapen moest ruiken. De voorbeelden van deze levensinstelling zijn na zijn overlijden in allerlei varianten voorbijgekomen, van het eenvoudige appartement waarin hij woonde en de voorkeur voor de bus als vervoersmiddel tot zijn laatste wens om buiten het Vaticaan te worden begraven in zijn favoriete basiliek, die van Maria Maggiore in Rome. Maar een van de mooiste verhalen in dit opzicht is toch wel hoe Franciscus ook als paus trouw supporter bleef van San Lorenzo uit Buenos Aires, de voetbalclub uit zijn jonge jaren. Ook dat is verbondenheid met het alledaagse leven. De grootste sportkrant van Italië, *La Gazzetta dello Sport*, vatte dat heel mooi samen met deze alleszeggende kop: "Il campione di tutti", oftewel "de kampioen van ons allen".

Meneer de voorzitter. Met die mooie woorden herdenken we paus Franciscus met diep respect.

Dank u wel.

**De voorzitter:**

Dank u wel. Ik verzoek u nu enkele seconden stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

**De voorzitter:**

Dank u wel. U bent van harte welkom om in het Ledenrestaurant de chargé d'affaires te condoleren. Ik schors voor enkele minuten.

De vergadering wordt van 15.14 uur tot 15.22 uur geschorst.